

Pr Lea Saar
Juhatuse esimees
Lõuna-Eesti Kalastajate Klubi
Võru 80, Tartu 50111
lekk@kalastusinfo.ee

Teie: 03.12.2007. a

Meie: 04.02.2008. a nr 10-1/57313-3

Mootorsõidukiga sõitmisest riigi omandis olevatel veekogudel

Lugupeetud proua Saar

Olete esitanud järelepärimise seoses mootorsõidukiga sõitmisega riigi omandis olevatel veekogudel. Tegemist on kompleksse probleemiga, mis puudutab mitme erineva ministeeriumi valitsemisala. Alljärgnevalt esitame Keskkonnaministeeriumi poolt läbi viidud analüüsi tulemused. Samas peame kahjuks märkima, et puudub lahendus, mida toetaksid kõik asjassepuutuvad ametkonnad. Keskkonnaministeerium leiab, et ühtse seisukoha kujundamine on kindlasti vajalik ning püüame koostöös Siseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga selleni jõuda.

Teie poolt tõstatatud probleemi lahendamisel tuleb kõne alla kahe seaduse - veeseaduse ja liikluseaduse – kohaldamine, mis reguleerivad veekogul liikumist erinevalt.

Mootorsõidukitega liiklemist reguleerib **liikluseadus**. Liikluseaduse § 1 lõike 1 kohaselt sätestab seadus liikluse korraldamise Eesti teedel ning liiklusohutuse tagamise alused ja põhinõuded. Seega korraldatakse seaduse alusel liiklust teedel. Samas on seaduse laiem eesmärk üldise liiklusohutuse tagamine.

Vastavalt liikluseaduse §-le 48 ei või mootorsõidukid, välja arvatud eritalituse sõidukid, sõita, peatuda ega parkida väljaspool teed kohtades, mis ei ole ette nähtud mootorsõidukite liikluseks. Nendes kohtades võib liigelda ainult maaomaniku loal.

Siinjuures tuleb tähelepanu pöörata ka teeseadusele, mille alusel on reguleeritud taliteede rajamine (majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. aprilli 2004. a määrus nr 106 "Talitee seisundi, rajamise ja hooldamise nõuded"). Avalikult kasutatav talitee (sh jäätee) rajatakse nimetatud nõuete kohaselt, selle kasutamise ning seisukorra üle toimub järelevalve, millega on tagatud liiklemise turvalisus. Nimetatud määruse § 45 kohaselt on jääteelt kõrvale sõitmine keelatud. Määruse § 11 kohaselt peab jäätee rajaja korraldama eelnevalt jääkatte uurimistöid. Määruse § 1 kohaselt on jäätee üle külmunud veekogu rajatav tee, mis on ette nähtud mandri ja saarte või mandri eri kohtade vahel liiklemiseks. Seega võib määruse regulatsioonist tulenevalt jõuda ka järeldusele, et jääl on mootorsõidukoga lubatud liigelda ainult jääteel.

Liiklusseadusest ja teeseaduse alusel antud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusest nr 106 tulenevalt võib jõuda järeldusele, et mootorsõidukiga on lubatud liigelda ainult teel (sh jääteel). Väljaspool teed liiklemiseks peab olema maaomaniku luba.

Eramaa ning eraveekogu puhul on loa andja hõlpsalt tuvastatav. Keerulisem on see riigi omandis olevate veekogude puhul. Õigusaktid ei reguleeri taolise nõusoleku andmise korda ja tingimusi.

Riigivaraseaduse (RVS) kohaselt on riigi varale, sealhulgas ka riigi omandis olevale maale määratud valitseja. Konkreetse kinnisasja valitseja nähtub riigivararegistrist. Riigivara valitsejaks võib olla Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, õiguskantsler, Riigikohus, ministriumid, maavalitsused või Riigikantselei. Riigivaraseadus ning selle alusel antud määrused reguleerivad aga ainult riigivara tasu eest kasutusse andmist. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. augusti 1995. a. määruse nr 285 "Riigivara kasutusse andmise korra kinnitamine" punktile 5 on riigivara kasutusse andmise otsustajaks:

- 1) Riigikogu valitsemisel oleva riigivara puhul - Riigikogu esimees;
- 2) Vabariigi Presidendi valitsemisel oleva riigivara puhul - Vabariigi President;
- 3) Riigikontrolli valitsemisel oleva riigivara puhul - riigikontrolör;
- 4) õiguskantsleri valitsemisel oleva riigivara puhul - õiguskantsler;
- 5) Riigikohtu valitsemisel oleva riigivara puhul - Riigikohtu esimees;
- 6) ministeeriumi valitsemisel oleva riigivara puhul - minister;
- 7) maavalitsuse valitsemisel oleva riigivara puhul - maavanem;
- 8) Riigikantselei valitsemisel oleva riigivara puhul - riigisekretär.

Seega võiks analoogia alusel väita, et ka riigi maal väljaspool teed mootorsõidukiga sõitmiseks tuleks nõusolekut küsida riigi maa valitsejalt. Samas on nõusoleku sisu ning nõusoleku andmise tase ilmselgelt ebaproportsionaalsed. Probleemaatiline on ka nõusoleku andmine suurte veekogude ja mere puhul, kus kinnistuid moodustatud ning riigivara valitsejat määratud ei ole.

Märgime, et kuna jäätunud veekogul liiklemine on potentsiaalselt ohtlik, võtab nõusoleku andja endale suure vastutuse. Riigi poolt sellise nõusoleku andmisel peaks olema seega eelnevalt piisav teave veekogu jääolude kohta, mis muudaks nõusoleku andmise väga aeganõudvaks.

Liiklusseaduse § 48 alusel on kehtivate õigusaktide kohaselt riigi nõusoleku andmine praktikas väga keeruline.

Kuna tegemist on mootorsõidukitega liiklemisega veekogu jääl väljaspool teid, siis tuleb kõne alla ka **veeseaduse** kohaldamine. Veeseaduse § 1 lõigete 1 ja 2 kohaselt on veeseaduse ülesanne sise- ja piiriveekogude ning põhjavee puhtuse ja veekogudes ökoloogilise tasakaalu tagamine. Veeseadus reguleerib vee kasutamist ja kaitset, maaomanike ja veekasutajate vahelisi suhteid. Seega on veeseaduse eesmärk eelkõige vee kasutamise reguleerimine ning veekogudel keskkonnakaitseõuete täitmise tagamine.

Vastavalt veeseaduse § 7 lõikele 1 on veekogu avalik kasutamine veevõtt, suplemine, veesport, veel ja jääl liikumine ja kalapüük seaduses sätestatud ulatuses. Veekogu avalik kasutamine on veekogu kasutamine igapäev poolt ilma veekogu seisundit mõjutavate ehitiste

või tehnovahenditeta (§ 6 lg 2). Seega kvalifitseerub veekogu jääl liiklemine, kuni see ei mõjuta veekogu seisundit, veekogu avalikuks kasutamiseks.

Veekogu avalik kasutamine on lubatud avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele kuuluvatel veekogudel ning avalikuks kasutamiseks määratud eraveekogudel, arvestades õigusaktidega kehtestatud piiranguid. Seejuures ei või rikkuda võõral maatükil viibimist reguleerivaid seadusesätteid. Eraveekogudel, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, on nimetatud tegevused lubatud veekogu omaniku loal.

Veeseaduse § 18 reguleerib veeliiklust sätestades, et avaliku ja avalikult kasutatava veekogu kasutamine liiklemiseks on lubatud, kui seda seaduse või muu õigusaktiga ei piirata. Kui eraõigusliku isiku omandis olev veekogu ei ole määratud avalikuks kasutamiseks, tohib sellel liigelda ainult omaniku loal. Nimetatud paragrahvi lõike 5 kohaselt on maavanemal õigus oma korraldusega keelata avalikul ja avalikult kasutataval veekogul veesõidukitega liiklemine, kehtestada liikluskiiruse piirang ja keelata veekogujääl minek, kui liiklemine, veesõiduki suur kiirus või jääleminek:

- 1) ohustab veeliiklust;
- 2) kahjustab või võib kahjustada veekogu seisundit ning lõhkuda veekogu kaldaid;
- 3) kahjustab või võib kahjustada kalavarusid või kalakoelmute seisukorda;
- 4) häirib teisi veekogu kasutajaid;
- 5) ohustab jääleminejaid.

Veeseaduse kohaselt on seega avaliku ja avalikult kasutatava veekogu kasutamine liiklemiseks lubatud, kui seda seaduse või muu õigusaktiga ei piirata. Silmas tuleb siiski pidada, et veekogul liiklemise peab jääma oma mõjudelt veekogu avaliku kasutamise mõiste piiridesse, ehk ei tohi mõjutada veekogu seisundit. Veekogu jääl liikumise keelu kehtestamise pädevus on antud maavanemale.

Kohalik omavalitsus võib oma halduspiirkonnas kehtestada ajutised piirangud avalikult kasutatava veekogu või selle osa kasutamisele (veeseaduse § 7 lõige 4). Samuti võivad piirangud tuleneda muudest õigusaktidest, näiteks nagu looduskaitseadusest¹, piiriveekogul piirirežiimi eeskirjast, kaitsealal kaitse-eeskirjast jne.

Nagu eeltoodust nähtub, ei ole veekogu jääl mootorsõidukitega liiklemine selgesõnaliselt reguleeritud ei liiklusseaduses ega veeseaduses. Seega ei ole võimalik täie kindlusega kummagi seaduse kohaldamist välistada. Kahjuks puudub selles küsimuses ka erinevate riigiasutuste vaheline kokkulepe.

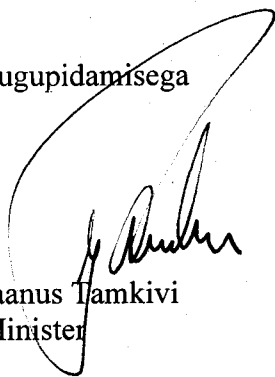
Eelkirjeldatud tõlgendamisprobleeme ei esine **maastikusõidukitega** jääl sõitmise regulatsiooni puhul. Maastikusõidukitega liiklemist reguleerib Vabariigi Valitsuse 26. märtsi 2002. a määrus nr 113 „Maastikusõidukite liiklemise eeskiri”, mille § 11 kohaselt reguleeritakse maastikusõiduki liiklemist jääga kaetud veekogul veeseaduses sätestatud korras.

¹ Looduskaitseaduse § 37 lõike 3 punkti 6 kohaselt on ranna või kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud tiheasustusosalal haljasala hooldustööde tegemiseks, kutselise või harrastusliku kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.

Seega toimub maastikusõidukitega veekogu jääl liiklemine vastavalt veekogu avalikku kasutamist reguleerivatele normidele ning on lähtuvalt veeseaduse § 18 avalikel veekogudel või avalikult kasutatavatel eraveekogudel üldjuhul lubatud, kui pole keelatud seaduse või muu õigusaktiga või piiratud maavanema poolt.

Nagu eespool märgitud soovib Keskkonnaministeerium algatada teiste asjassepuutuvate riigiasutusega diskussiooni küsimuses ühtse seisukoha leidmiseks. Informeerime Teid selle tulemustest.

Lugupidamisega

Jaanus Tamkivi
Minister

Annemari Vene 626 2820, annemari.vene@envir.ee